

„Odgovorno rukovanje otpadom je mogućnost – ne problem“ (2)

Foto: A. Marić

Република Србија
Министарство културе
и информисања

Овај пројекат је суфинансиран из Буџета Републике Србије - Министарства културе и информисања. Ставови изнети у подржаном медијском пројекту нужно не изражавају ставове органа који је доделио средства.

Opštini Bečej dodeljen novac za transfer stanicu

Foto: www.ekourbapv.vojvodina.gov.rs

Dodela ugovora predstavnicima vojvodanskih opština

U Pokrajinskoj vladi 6. decembra su potpisani ugovori za dodelu bespovratnih sredstava iz budžeta Vojvodine za finansiranje i sufinansiranje izrade tehničke dokumentacije i izgradnje transfer stanica i reciklažnih dvorišta.

Za unapređenje sistema upravljanja komunalnim otpadom na pokrajinskom konkursu obezbeđeno je 48 miliona dinara.

Ugovore je potpisao pokrajinski sekretar za urbanizam i zaštitu životne sredine Nemanja Erceg sa predstavnicima grada Subotice i opština Ada, Bečej, Nova Crnja, Apatin,

Bački Petrovac i Žabalj.

Ukupno sedam lokalnih samouprava „dele“ 48 miliona dinara – najveći iznos, osim opštine Ada dobila je opština Bečej, po 10 miliona dinara.

Deset miliona dinara od pokrajine i tri iz opštinskog budžeta će u Bečeju biti korišćen pre svega za izradu projektno-tehničke dokumentacije za transfer stanicu, reciklažno dvorište i možda za kompostaru i drobilicu građevinskog otpada, rekla je načelnica Odeljenja za urbanizam opštinske uprave Daniela Doroslovački.

U lokalnoj samoupravi žele da osim izrade projektno-teh-

ničke dokumentacije, od dobijenog novca na pokrajinskom konkursu, započnu i gradnju dela transfer stanice, mada će verovatno izgradnja tog kompleksa za rukovanje otpadom biti rađen u fazama, rekla je Doroslovački.

Pokrajinski sekretar za urbanizam i zaštitu životne sredine Nemanja Erceg rekao je da je cilj konkursa bio „da se komunalni otpad i druge vrste otpada na području jedinica lokalne samouprave u našoj pokrajini adekvatno zbrinu. To znači da na svom putu do konačnog odlaganja on prođe preko reciklažnog dvorišta,

gde će biti izdvajane određene reciklabilne komponente koje će dalje biti namenski korišćene. Bitan korak je i obezbeđivanje njihovog prenosa do sanitarne deponije, gde će daljom obradom deo materijala biti pripremljen za korišćenje u energetske ili druge namene. I na kraju, samo deo otpada koji nije moguće upotrebiti na propisan način biće deponovan u sanitarne kasete“.

Erceg je istakao da će u narednom periodu pažnja resornog sekretarijata biti usmerena na ojačavanje ovakvih sistema, čime se daje doprinos izgradnji odgovornog društva i dostizanju potrebnog nivoa u oblasti zaštite životne sredine: „Uklanjanjem divljih deponija i opštinskih smetlišta ili njihovim svođenjem na najmanju meru u narednom periodu, uz vođenje odgovorne politike i strategije u tom domenu, kao i uspostavljanjem ostalih regionalnih sistema u Vojvodini, pođići ćemo upravljanje otpadom i reciklažu na nivo blizak standardima Evropske unije“.

Resorni sekretar je ukazao na to da su dodeljena sredstva po dva osnova – jedan je izrada projektno-tehničke dokumentacije, čime će se steći odgovarajući uslovi da se izgradi transfer stanica ili reciklažno dvorište, a deo lokalnih samouprava podneo je zahtev da se izgradi samo postrojenje. Sekretarijat je, prema Ercegovim rečima, dao rok do novembra naredne godine da se ova postrojenja izgrade i da jedinice lokalne samouprave koje budu u ovom sistemu sav otpad predaju ovlašćenim operaterima. Kao primer dobre prakse, Erceg je naveo opštinu Bečej, gde je uspostavljen sistem primarne separacije otpada. Jedan od većih ciljeva za narednu godinu jeste i početak izgradnje Regionalnog sistema za upravljanje komunalnim otpadom u Južnobačkom okrugu, sa sedištem u Novom Sadu, a ima nagoveštaja za izgradnju i u Pančevu.

V.F.

Foto: K.D.F.

PITANJA BEZ ODGOVORA

Ne zna se da li će i kada biti izgrađena kanalizacija u Bečeju

IZGRADNJA nedostajućeg dela kanalizacije i prečištača otpadnih voda na teritoriji opštine Bečej nije započeta do 10. decembra 2022. godine, mada je obećana još u aprilu 2021, kada je ministar finansija Siniša Mali prilikom usvajanja rebalansa republičkog budžeta rekao da je država obezbedila 3,5 milijardi evra za izgradnju moderne kanalizacione mreže i prečištača otpadnih voda. U prvom „pake-tu“ će opštine Bečej, Bačka Palanka, Priboj, Veliko Gradište, Babušnica i Bela Palanka dobiti ukupno 77,6 miliona evra za te projekte i ugovori se potpisuju u avgustu, kazao je tada Mali.

Mali je u novembru 2022. izjavio, a preneo Tanjug, da država kroz projekat „Čista Srbija“ pomaže izgradnju kanalizacione mreže, kao i fabriku za prečišćavanje otpadnih voda. Mali je precizirao da se u dve faze gradi oko 1.000 kilometara kanalizacione mreže u oko 30 lokalnih samouprava.

Na listi 30 lokalnih samouprava nema opštine Bečej, a takođe na zvaničnom sajtu „Čista Srbija“ nema Bečeja na listi koja sadrži 77 opština i gradova u kojima treba da bude izgrađena kanalizacija.

Foto: JVP

Novinari Bečejskog mozaika pokušali su da provere u lokalnoj samoupravi i u Ministarstvu zaštite životne sredine da li se Bečej nalazi u bilo kom programu izgradnje kanalizacije i prečištača otpadnih voda.

U lokalnoj samoupravi je u novembru mesecu rečeno da opština nije u programu „Čista Srbija“ (program sprovodi Ministarstvo građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture), već je deo projekta koji vodi Ministarstvo zaštite životne sredine, te da je iz nadležnog ministarstva rečeno da će javna nabavka za kanalizaciju biti raspisana

za oko mesec dana.

Prethodno je, u avgustu mesecu, šefica Odseka za javne nabavke Jovana Topić navela da je lokalna samouprava organizovala nabavku za izradu idejnih rešenja, na osnovu kojih su ishodovani lokacijski uslovi.

„Ukupna procenjena vrednost radova je 5.540.856.865,95 dinara. Dalji koraci su sprovođenje javne nabavke po međunarodnim pravilima ugovaranja u skladu sa žutim fidicom za koje je nadležno Ministarstvo zaštite životne sredine. Sve dalje aktivnosti su u nadležnosti ministarstva koje je i obezbedilo sredstva za finansiranje projekta. Nema informacije o vremenskim okvirima“, saopštila je tada Jovana Topić.

U prvoj polovini decembra šefica Odseka za javne nabavke Jovana Topić nije imala nove informacije o projektu kanalizacije.

Novinar Bečejskog mozaika je pre mesec dana uputila pitanja Ministarstvu zaštite životne sredine o tome da li je izgradnja kanalizacije i prečištača u opštini Bečej na listi projekata koji će biti realizovani u okviru poslova tog ministarstva, a ako jeste, da li je okončana nabavka, kada će biti potpisan ugovor za izgradnju kanalizacije i prečištača u Bečeju i kolika je vrednost projekta.

Od tada je nekoliko puta kontaktirano ministarstvo, ali su pitanja i dalje bez odgovora, s tim da je 8. decembra iz Službe za komunikaciju i saradnju sa medi-

jima ministarstva rečeno da dok traje skupštinsko zasedanje, pa i imenovanje državnih sekretara u tom ministarstvu, ne može da se dobije kompetentan sagovornik. Na konstataciju novinara da ne želi sagovornika, već jednostavan odgovor na pitanje o tome da li će ili neće biti kanalizacije u Bečeju, osoba koja se javila na telefon rekla je da će se potruditi da odgovore na pitanja. Do trenutka pisanja ovog teksta, do 13. decembra, odgovori nisu dobijeni, te se ne zna da li će i kada biti izgrađeno oko 50 kilometara kanalizacija u opštini Bečej.

U vreme kada je ministar finansija Siniša Mali najavio izgradnju kanalizacije u opštinama u Srbiji, u aprilu 2021. godine, predsednik opštine Bečej i direktor JP Vodokanal, između ostalog rekli su da je izgradnja kanalizacije u opštini i dva prečištača, u Bačkom Petrovom Selu i Bačkom Gradištu, te rekonstrukcija prečištača u Bečeju vredna oko 30 miliona evra i da je novac za višegodišnji projekat obezbeđen iz republičkog budžeta, a početak ostvarenja tog velikog posla koji bi se radilo 3-4 godine u fazama, moglo bi da se očekuje krajem 2021. ili na proleće 2022. godine.

Sadašnja pokrivenost Bečeja kanalizacijom po procenama iz JP Vodokanal je od 50 do 60 odsto. Utvrđeno je da treba da se izgradi oko 50 kilometara kanalizacije.

K.D.F.

Gde se gradi kanalizacija?

Na zvaničnom sajtu Ministarstva zaštite životne sredine 1. novembra je saopšteno da je u nekim mestima već započeta izgradnja kanalizacije, recimo u opštini Pećinci, gde će biti izgrađeno 24 kilometra. Krajem novembra je na istom mestu objavljeno da je potpisan ugovor za izgradnju kanalizacione mreže u turističkom kompleksu Suvo Rudište u opštini Raška na Kopaoniku. Ugovor sa izvođačima radova potpisao je Marko Blagojević, ministar za javna ulaganja.

„Investicijom vrednom 170 miliona dinara počinje rešavanje problema nedostajuće kanalizacione mreže u ovom zna-

čajnom turističkom kompleksu. Kao i za niz kapitalnih zelenih projekata, sredstva za realizaciju ovog izuzetno važnog projekata obezbedila je Vlada Republike Srbije preko Ministarstva zaštite životne sredine i Ministarstva za javna ulaganja“, rekla je, između ostalog, ministarka zaštite životne sredine Irena Vujović, a objavljeno je na sajtu ministarstva.

Vujović je podsetila da će „u narednom periodu biti uloženo 200 miliona evra širom Srbije za izgradnju nedostajuće komunalne infrastrukture i postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda“, piše na internet stranici Ministarstva zaštite životne sredine.

POSTROJENJE ZA PREČIŠĆAVANJE OTPADNIH VODA

Nema objekata tercijalnog stepena prečišćavanja

NA postrojenju za prečišćavanje otpadnih voda u Bečeju nisu izgrađeni objekti tercijalnog stepena prečišćavanja otpadnih voda, to jest objekti za uklanjanje fosfora i azota, a izgrađeni su samo objekti za primarno-mehaničko i sekundarno-biološko prečišćavanje, kao i muljna linija – u vreme kada je prečistač građen, plan je bio da se dograđuje fazno, ali do danas je izgrađenost prečistača, po procenama, oko 60 odsto.

Prilikom tumačenja rezultata rada postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda u Bečeju na osnovu izveštaja o kvalitetu otpadnih voda, sve to treba imati u vidu.

Ukupne količine ispuštene otpadne vode, sa atmosferskim vodama, na pogonu za prečišćavanje otpadnih voda Javnog preduzeća Vodokanal u Bečeju su u poslednje četiri godine bile sledeće: 2019. godine 938.008 m³, 2020. godine 946.124 m³, 2021. godine 1.049.989 m³, a u prvih 9 meseci 2022. godine 658.571 m³.

O kvalitetu otpadnih voda govore rezultati ispitivanja, naime, Javno preduzeće Vodokanal angažuje akreditovanu laboratoriju za uzorkovanje i utvrđivanje kvaliteta otpadnih voda na ulazu, kao i na izlazu iz postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda u Bečeju, uzorci se uzimaju 12 puta godišnje. Ovu uslugu, koji godinama unazad obavlja Institut za javno zdravlje Vojvodine iz Novog Sada, Vodokanal ugovara u postupcima javnih nabavki.

Parametri koji se kontrolišu prilikom analize kvaliteta otpadnih voda na ulazu i izlazu iz postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda u Bečeju, a na osnovu kojih se daje ocena kvaliteta ispuštene otpadne vode sa pregledom mera za poboljšanje prečišćavanja i ocenom efikasnosti su: boja, miris, vidljive materije, pH, ukupne suve materije, žareni ostatak, gubitak žarenjem, suspendovane materije, taložive materije nakon 1 č, taložive materije nakon 2 č, hemijska potrošnja

Foto: JPV

kiseonika (HPK), biološka potrošnja kiseonika nakon 5 dana (BPK), biološka potrošnja kiseonika nakon 5 dana u filtriranom uzorku (BPK), amonijak, nitrati, masti i ulja (etarski ili ugljentetrahloridni ekstrakt), sulfati, sulfidi, olovo, hrom (VI), hrom (III), nikal, cink, gvožđe, fenoli, deterdženti, natrijum, fosfor ukupan, azot ukupan, belančevine, sadržaj kiseonika, elektroprovodljivost.

U izveštaju o uzorkovanju i ispitivanju (fizičko-hemijska analiza, ne i mikrobiološka) otpadnih voda na izlazu iz prečistača, vodoprijemnik je kanal DTD, koji nosi datum 3. oktobar 2022. godine, navodi se da su senzorne karakteristike uzorka vode bile: žuta boja, mutna, bez prisustva primesa, s mirisom kanalizacije. Komentar rezultata ispitivanja glasi da su utvrđene vrednosti ispitanih parametara u uzorku otpadne vode koji imaju propisane granične vrednosti u uzorku otpadne vode, ne prelaze propisane granične vrednosti Uredbe o graničnim vrednostima emisije zagađujućih materija u vodi i rokovima za njihovo dostizanje.

Međutim, u prilogu tog izveštaja se navodi da proce-

nat smanjenja koncentracije suspendovanih materija i ukupnog azota u odnosu na opterećenje ulazne vode ne ispunjavanju propisane zahteve Uredbe o graničnim vrednostima emisije zagađujućih materija u vodi i rokovima za njihovo dostizanje (koncentracija ukupnog fosfora je nakon postrojenja za prečišćavanje otpadne vode veća od koncentracije ukupnog fosfora na ulazu u postrojenje).

Ista situacija se ponavlja i u ostalim izveštajima za 2022. godinu: utvrđene vrednosti ispitanih parametara u uzorku otpadne vode koji imaju propisane granične vrednosti u uzorku otpadne vode, ne prelaze propisane granične vrednosti Uredbe, ali procenat smanjenja koncentracije hemijske potrošnje kiseonika, ukupnih suspendovanih materija, ukupnog azota i ukupnog fosfora (u odnosu na opterećenje ulazne vode) ne ispunjavaju zahteve Uredbe o graničnim vrednostima emisije zagađujućih materija u vodi i rokovima za njihovo dostizanje, osim u jednom slučaju u ovoj godini, kada i ti parametri ispunjavaju zahteve uredbe.

Odvođenje otpadnih voda u

Bečeju se obavlja putem sabirnog kolektora – ukupna otpadna voda se transportuje do glavne crpne stanice, pre koje prolazi kroz mehaničku rešetku.

Prečišćavanje otpadnih voda se radi tako što se putem cevovoda transportuje do aeracionih bazena gde se obavlja površinska aeracija i mešanje sa recirkulacionim muljem iz naknadnog taložnika koji se vraća putem pumpne stanice za višak mulja.

Nakon toga otpadna voda ide u sekundarni taložnik, gde se vrši taloženje. Nakon završenog taloženja voda se ispušta u kanal DTD Bečej-Bogojevo.

Objekti postrojenja za prečišćavanje pitke vode su aerator, filterska stanica, rezervoar, pumpna stanica, centralna kontrolna jedinica i ostale infrastrukturne dodatne jedinice.

Kapacitet aeratora i filterske stanice je 260 l/s. Pumpna stanica sirove vode je dimenzionisana na kapacitet od 530 l/s od kojih je 210 l/s instalirano.

Prosečan protok vode kroz postrojenje za prečišćavanje Bečej je 350 m³/h. U toku noći protok opadne do 180 m³/h na nekoliko časova. Maksimalni kapacitet postrojenja je 470 m³/h

K.D.F.

PROGRAM FONDA ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE USVOJEN TEK U JUNU

Najviše potrošeno za čišćenje divljih deponija

PROGRAM korišćenja sredstava Budžetskog fonda za zaštitu životne sredine opštine Bečež za 2022. godinu usvojen je na sednici Skupštine opštine polovinom godine za koju se donosi, 7. juna ove godine, po prethodno dobijenoj saglasnosti Ministarstva zaštite životne sredine.

Za Budžetski fond za ovu godinu predviđeno je 15,4 miliona dinara (prošle godine bilo je predviđeno 17,5 miliona dinara) iz opštinskog budžeta.

Za program praćenja kvaliteta vazduha planirana je potrošnja 300.000 dinara, a rezultati monitoringa treba da budu objavljeni na sajtu opštine Bečež. Do 9. decembra nisu objavljeni izveštaji na internet stranici opštine.

Za program praćenja koncentracije alergenog polena predviđeno je 500.000 dinara. U oba slučaja cilj je, navodi se u programu, uspostavljanje stalne kontrole kvaliteta vazduha i koncentracije alergenog polena.

Za godišnje čišćenje kabastog smeća na teritoriji opštine Bečež predviđeno je 4.801.000 dinara.

Za izradu urbanističkog projekta za izradu transfer stanice za upravljanje komunalnim otpadom – transfer stanica „Botra“ planirana je potrošnja miliona dinara.

Za prvu fazu sprovođenja aktivnosti radi formiranja centra na opremanju transfer stanice planirano je da se obezbedi 3 miliona dinara.

Za program praćenja kvaliteta površinskih voda trebalo je da bude potrošeno 200.000 dinara, a cilj je uspostavljanje stalne kontrole kvaliteta površinskih voda.

Za program zaštite i razvoja zaštićenih prirodnih dobara (Park Prirode „Stara Tisa“ kod Bisernog ostrva) predviđeno je 3 miliona dinara, a taj posao je u nadležnosti JP Komunalac.

Za program zaštite i razvoja projekta Spomenik prirode „Drvored hrastova kod Bačkog Petrovog Sela“ obezbeđeno je 300.000 dinara i posao je u in-

gerenciji JP Komunalac.

Za suzbijanje invazivnih vrsta ambrozije predviđeno je 1,5 miliona dinara, a cilj je sistematsko mapiranje i uklanjanje invazivne vrste radi zaštite zdravlja stanovnika opštine Bečež.

„Cena“ programa praćenja nivoa buke u životnoj sredini je 400.000 dinara.

Za obeležavanje značajnih datuma predviđeno je 100.000 dinara.

Za edukaciju na terenu sa organizovanim prevozom učenika planirana je potrošnja 150.000 dinara.

Za propagande aktivnosti

u vezi sa značajnim datumima navodi se iznos od 100.000 dinara, za edukaciju zaposlenih 20.000, a za informisanje javnosti i izradu sajta 30.000 dinara.

U ovogodišnjem budžetskom fondu nije predviđen novac za uništavanje krpelja i komaraca, za razliku od 2021. godine, kada je za uništavanje komaraca bilo predviđeno 9,5 miliona, a krpelja 700.000 dinara. Podsetimo da je opština Bečež ranije potpisala dvogodišnji ugovor sa firmom „Eko-dez“ iz Beograda za uništavanje komaraca i krpelja.

Od januara do kraja okto-

bra 2022. godine iz Budžetskog fonda od ukupno planiranih 15,4 miliona dinara, potrošeno je 9.293.000 dinara. Za uništavanje ambrozije potrošeno je 1,5 miliona, za propagande aktivnosti, programe i projekte do kraja oktobra nije potrošeno ništa od planiranih 100.000, za edukacije na terenu potrošen iznos je 93.000 dinara (planirano 150.000), za edukaciju zaposlenih nije potrošeno ništa (planirano 20.000), niti za informisanje i izradu sajta (30.000) i za obeležavanje značajnih datuma (100.000).

Za čišćenje divljih deponija u opštini potrošeno je 4,8 miliona (ostalo je 999 dinara), za izradu urbanističkog projekta za izradu transfer stanice i njeno opremanje nije potrošeno ništa (planirano 4 miliona), za program praćenja alergenih polena potrošeno je 400.000 dinara (planirano 500.000), za program i monitoring kontrole vazduha do kraja oktobra nije potrošen niti jedan dinar (planiran je iznos od 300.000), a isti je slučaj i sa programom i monitoringom komunalne buke (400.000) i sa programom praćenja kvaliteta površinskih voda (200.000). Za „Staru Tisu“ potrošeno je 2,5 miliona dinara od planiranog iznosa, 3 miliona dinara, a za sanacioni postupak uređenja drvoreda hrasta na putu ka Bačkom Petrovom Selu nije potrošeno nijedan dinar (planirani iznos bio je 300.000).

Prošle, 2021. godine planirani prihodi Budžetskog fonda za zaštitu životne sredine opštine Bečež bili su 17,6 miliona dinara, a do kraja godine potrošeno je 15,3 miliona dinara. Iz prošlogodišnjeg Budžetskog fonda najveći iznos obezbeđen je za uništavanja komaraca, 9,4 miliona dinara.

U toku 2020. godine u Budžetskom fondu je planiran iznos od 19,4 miliona dinara i do kraja te godine potrošeno je 16,4 miliona, najveći iznos je i te godine obezbeđen za uništavanje komaraca, 9,5 miliona dinara.

D.M.

Foto: K.D.F.

Plan i realizacija

U Planu javnog zdravlja opštine Bečež od 2019. do 2026. godine u vezi sa zaštitom životne sredine navodi se da je potrebno unaprediti: tehničko-tehnološke kapacitete vodosnabdevanja u opštini, posebno u naseljima koja nisu priključena na javni vodovod, monitoring vode javnih bunara, tehničko-tehnološke kapacitete za obezbeđivanje zdravstvene ispravnosti vode bazena u opštini, tehničko-tehnološke

kapacitete za prečišćavanje komunalnih otpadnih voda, treba zatim intenzivirati kontinuirane edukacije u cilju prepoznavanja i eliminacije opasnosti iz životne sredine koje mogu doprineti oboljevanju stanovništva.

Navodi se i potreba izrade strateških dokumenata za upravljanje uslovima životne sredine, čiji sastavni deo treba da bude i procena uticaja činilaca životne sredine na zdravlje ljudi...

DOM ZDRAVLJA BEČEJ

Sakupljanje otpada po propisima

UKLANJANJE medicinskog otpada u Domu zdravlja Bečej obavlja se u skladu sa propisima. U godišnjim izveštajima Doma zdravlja Bečej navedeni su podaci o količini stvorenog i predatog otpada u toku godine i o stanju otpada na kraju godine.

Svi izveštaji (redakcija Mozaika tražila ih je za 2019, 2020, 2021. i 2022. godinu) poslati su nadležnoj agenciji do kraja marta za prethodnu godinu, a u toku 2022. godine, do 15. oktobra, predato je 1.453 kilograma infektivnog medicinskog otpada i još 1.000 kilograma oštrih predmeta, što je ukupno 2.453 kilograma otpada iz Doma zdravlja Bečej.

Ove količine su prijavljene na sajt Agencije za zaštitu životne sredine, a zvaničan izveštaj, kao za prethodne godine, se šalje do kraja marta 2023. godine.

„Na lageru, upakovano u kutijama, imamo 620 kilograma farmaceutskog otpada, koji bi trebalo da predamo u toku prve polovine sledeće godine, nakon sakupljanja preostalog farmaceutskog otpada nakon urađenog inventara. Imamo i po 21 litar fiksira i razvijača, kao i 120 kilograma elektronskog otpada, tonere za štampanje“, naveo je glavni medicinski tehničar Doma zdravlja Bečej Dragan Banović.

On je istakao da je u svim objektima Doma zdravlja Bečej „uredno organizovano sakupljanje medicinskog otpada.

Foto: K.D.F.

Infektivni otpad se odlaže u obeležene žute kese i na kraju svake smene se odlaže u kontejner predviđen za odlaganje, sa ispisanom nalepnicom iz koje službe je, datum kada je odloženo i potpis osobe koja je odložila otpad, a igle i oštri predmeti se odlažu u obeležene žute kantice, koje se odlažu kada se napune do dve trećine i ista procedura obeležavanja je kao i sa žutim kesama. Sav ovaj otpad nastao u toku dana se odlaže u prostoriju koja je namenjena samo za odlaganje i lagerovanje medicinskog otpada. Prostorija je po propisu obložena pločicama, kao i na podu, ima tekuću toplu i hladnu vodu, prozor, sto sa dezinfekcionim sredstvima i velike kontejnere za odlaganje medicinskog otpada. Jednom nedeljno se iz ove prostorije odnosi medicinski otpad na dalje skladištenje i uništavanje, spe-

cijalnim vozilom namenjenim samo za prevoz ove vrste otpada, koje je uredno obeleženo, to radi firma iz Zrenjanina, sa kojom imamo ugovor, 'Remondis Medison' d.o.o. iz Zrenjanina, a o kretanju ovog otpada se redovno, minimum 48 sati ranije najavljuje kretanje otpada u aplikaciji na sajtu Agencije za zaštitu životne sredine, potvrdi se tačna količina odnetog otpada“.

Na sajtu Agencije za zaštitu životne sredine svake nedelje se postavljaju svi podaci, a na kraju godine se šalje redovan godišnji izveštaj.

Osim prostorije za odlaganje medicinskog otpada, saopštio je glavni medicinski tehničar Doma zdravlja Bečej, u zdravstvenoj ustanovi postoji još jedna identična prostorija „za odlaganje farmaceutskog otpada, koji se sakuplja nakon odrađenog popisa lekova i osta-

lih farmaceutskih preparata sa isteklim rokom trajanja, a koji je lagerovan u kutijama u ovoj prostoriji. Kada sakupimo određenu količinu, ugovor ćemo napraviti sa istom firmom koja se bavi i farmaceutskim otpadom, ovaj otpad se ne odnosi svake godine, zato što smo sve očistili pre nekoliko godina i sada pravimo ugovor po potrebi kada se sakupi određena veća količina. Fiksiri i razvijači (tečni otpad) se nalazi u kantama predviđenim za ovaj otpad, isto se odlaže u ovu posebnu prostoriju, a po sakupljanju veće količine, pravi se ugovor sa firmom koja odnosi – do sada je to bila firma „Eco-metal“ iz Vrdnika – ovaj otpad svaki put za pojedinačno odnošenje, s obzirom da ga nema mnogo, jer je uglavnom sve digitalizovano i ne koriste se ovi rastvori, takođe se 48 sati ranije najavljuje kretanje ovog otpada. Na ovaj način (ugovor za pojedinačno odnošenje, ili samo dogovor o preuzimanju i račun) funkcioniše i sa elektronskim otpadom, koji se posebno sakuplja i odlaže, a kada se sakupi određena količina, predajemo ga na dalje tretiranje. Komunalni otpad se iz kanti odlaže u kontejner koji postoji pored svakog našeg objekta, redovno se odnosi nedeljno, a po potrebi i češće, imamo dobru saradnju sa firmom 'Potisje' Bečej“, naveo je glavni medicinski tehničar Doma zdravlja Bečej Dragan Banović.

B.M.

PROŠLE GODINE OKO 18 TONA MEDICINSKOG I NEMEDICINSKOG OTPADA

Ne zna se koliko se novca troši na uklanjanje otpada

U objektima Doma zdravlja Bečej 2019. godine stvoreno je 0,984 tone otpada u kategoriji oštri predmeti (taj otpad je isporučeno firmi „Remondis Medison“ d.o.o. iz Zrenjanina), 1,568 tona infektivnog otpada („Remondis Medison“ d.o.o.), 12,990 tona mešanog komunalnog otpada (odnosi komunalno preduzeće „Potisje“ Bečej), 0,280 tona otpadnog

tonera za štampanje (taj otpad je preuzela firma „Ecology action“ iz Kikinde), 0,012 tona rastvora razvijača, 0,010 tona rastvora/sredstva za fiksaciju i 0,448 tona farmaceutskog otpada (lekovi), navodi se u godišnjem izveštaju Doma zdravlja Bečej.

U objektima Doma zdravlja Bečej 2020. godine stvoreno je 1,155 tona otpada oštrih pred-

meta (taj otpad je isporučeno firmi „Remondis Medison“ d.o.o. iz Zrenjanina), 1,676 tona infektivnog otpada („Remondis Medison“ d.o.o.), 13,790 tona mešanog komunalnog otpada (odnosi komunalno preduzeće „Potisje“ Bečej), 0,095 tona otpadnog tonera za štampanje, 0,008 tona rastvora razvijača, 0,010 tona rastvora/sredstva za fiksaciju i

0,092 tone farmaceutskog otpada (lekovi), piše u godišnjem izveštaju Doma zdravlja Bečej.

U objektima Doma zdravlja Bečej 2021. godine stvoreno je 1,786 tona otpada oštrih predmeta (taj otpad je isporučeno firmi „Remondis Medison“ d.o.o. iz Zrenjanina), 2,004 tone infektivnog otpada („Remondis Medison“ d.o.o.), 14,300 tona mešanog ko-

munalnog otpada (odnosi komunalno preduzeće „Potisje“ Bečej), 0,015 tona otpadnog tonera za štampanje, 0,001 tona rastvora/ sredstva za fiksaciju i 0,080 tona farmaceutskog otpada (lekovi), navodi se u godišnjem izveštaju Doma zdravlja Bečej.

Redakcija Bečejskog mozaika je zahtevom za slobodan pristup informacijama od javnog značaja od Doma zdravlja Bečej, između ostalog, zatražila kopije ugovora i plaćene naknade uklanjanja otpada iz Doma zdravlja za četiri godine, ali je do trenutka pisanja ovog teksta dobijeno samo nekoliko računa, jedna iz 2019. i tri iz 2022. godine.

Foto: pexels.com

Naime, po dokumentaciji kojom redakcija raspolaže, firma „Ecology action“ je u julu 2019. godine uputila Domu zdravlja račun za zbrinjavanje 280 kilograma neopasnog otpada (otpadne toner kasete), cena je bila 75 dinara po kilogramu, na iznos od 25.200 dinara sa PDV-om.

Firma „Remondis Medison“ je u septembru 2022. godine uputila Domu zdravlja račun na iznos od 43.800 dinara (52.560 dinar sa PDV-om) za uslugu zbrinjavanja 211 kilograma otpadnog materijala za period od 1. do 30. septembra 2022. godine.

Sudeći po računu, za zbrinjavanje jednog kilograma otpadnog materijala plaća se nešto više od 207 dinara (sa PDV-om oko 250 dinara po kilogramu).

Komunalno preduzeće „Potisje“ Bečej Domu zdravlja Bečej je za septembar 2022. godine izdalo račune za usluge u Domu zdravlja u Bečeu i Mileševu, prvi glasi na 62.623 dinara sa PDV-om (za Bečej), a drugi na 1.820 dinara (za Mileševo).

Po podacima iz svega četiri računa (jer cene po kilogramu uklanjanja otpada verovatno nisu bile iste niti na mesečnom,

niti na godišnjem nivou) i jednog ugovora iz 2018. godine, nije moguće precizno izračunati koliko novca je Dom zdravlja Bečej potrošio za uklanjanje medicinskog i nemedicinskog otpada od 2019. do oktobra 2022. godine.

U jedinom ugovoru o pružanju usluga čija je kopija upućena Bečejskom mozaiku, koji je 1. januara 2018. godine na rok od 12 meseci zaključen sa firmom „Remondis Medison“ iz Zrenjanina, s tim da, kako se navodi, „ugovor se automatski produžuje na period od 1 godine ukoliko se izričito od strane jedne od ugovornih strana ne izjavi da se ne želi produženje ugovora“.

Vrednost ugovora 2018.

godine nije konkretizovana, naime, navodi se da se naknada za pružanje usluga definiše po kategorizaciji, a na osnovu količine proizvedenog medicinskog otpada na mesečnom nivou.

Po kategorijama po količini proizvedenog medicinskog otpada iz 2018. godine, A kategorija je proizvodnja medicinskog otpada između 80 i 100 kg na mesečnom nivou, potrošnja materijala maksimum 50 kantica za oštre predmete i 200 kesa za ostali otpad i tada je cena usluge na mesečnom nivou 20.700 dinara plus PDV (to je 2018. godine bila najveća količina predviđena na mesečnom nivou), a najmanja količina je D kategorija, kada se proizvede do 10 kilograma medicinskog otpada na mesečnom nivou a potrošnja materijala je maksimum 5 kantica za oštre predmete i 25 kesa za ostali otpad i tada je mesečna cena usluge 3.900 dinara plus PDV. Postoji mogućnost da se na mesečnom nivou proizvede još manja količina otpada i u tom slučaju cena je oko 2.600 dinara plus PDV, navodi se u ugovoru iz 2018. godine.

K.D.F.

POLAZNE OSNOVE ZA TRANZICIJU KA CIRKULARNOJ EKONOMIJI – BEČEJ

Smeće se može iskoristiti

BEČEJ je jedna od 40 opština i gradova uključenih u istraživanje o potencijalima lokalnih zajednica za tranziciju ka cirkularnoj ekonomiji. Istraživanje je organizovano u sklopu projekta „Zeleni inkubator“ a rezultati istraživanja za opštinu Bečej predstavljeni su pre godinu dana (u novembru 2021. godine u opštinskoj zgradi) u publikaciji „Polazne osnove za tranziciju ka cirkularnoj ekonomiji u Bečeu“, ali se o toj studiji od tada do danas nije javno debatovalo.

Cirkularna ekonomija se zasniva na principu da jednom uzet prirodni resurs treba da se kroz kvalitetan proizvod koristi što duže, ali i da ima svoj potencijal za popravku i nadogradnju, a pretpostavke za cirkularnu ekonomiju i pravilno upravljanje otpadom su infrastruktura koja će omogućiti primarnu selekciju koju mogu da sprovedu sami građani.

Primarna selekcija, nakon trogodišnjeg postepenog uvođenja, na celoj teritoriji opštine Bečej funkcioniše od marta ove godine.

Zaključci istraživanja „Polazne osnove za tranziciju ka cirkularnoj ekonomiji u Bečeu“ ukazuju na to da je u Bečeu neophodno unaprediti i razviti sistem redovnog praćenja nastanka i tokova otpada, što bi omogućilo profilisanje poslovnih modela cirkularne ekonomije, oslonjenih na upotrebu otpada kako bi se kreirale poslovne šanse.

S obzirom na to da Bečej nema važećih strateških dokumenata – Strategija lokalnog održivog razvoja opštine Bečej 2013-2020 prestala je da važi, a nova još uvek nije doneta – potrebno je u budućim dokumentima lokalnih javnih politika predvideti mere i aktivnosti kojima bi se stvorili uslovi za razvoj cirkularne ekonomije.

Nekadašnja Strategija održivog razvoja kao jedan od strateških ciljeva koje treba dostići, postavila je smanjenje količine

otpada kroz povećanje nivoa reciklabilnosti otpada i obezbeđivanje dovoljnih finansijskih i tehnoloških kapaciteta na regionalnom, nacionalnom i lokalnom nivou radi sprovođenja politike i aktivnosti za ponovnu upotrebu i reciklažu otpada.

Među izdvojenim prioritetima, strateškim ciljevima, merama i aktivnostima nalazila se i zaštita životne sredine, a bili su izdvojeni: smanjenje količine otpada i smanjenje negativnog uticaja, planiranje racionalnog održivog korišćenja, zaštite i očuvanje resursa u okviru lokalne politike privrednog razvoja.

Sa stanovišta cirkularne ekonomije, bile su značajne sledeće mere i aktivnosti koje su bile predviđene strategijom: uspostavljanje organizovanog sistema reciklaže i podsticanje iskorišćenja otpada; povećanje nivoa reciklabilnosti otpada; izgradnja platoa za sekundarne sirovine; jačanje i proširivanje nacionalnih sistema za ponovnu upotrebu i reciklažu otpada; kreiranje modela ponovne interne upotrebe otpada i programa reciklaže za otpad (na nacionalnom nivou, ali izgradnja pre svega na lokalnom nivou); obezbeđivanje dovoljnih finansijskih i tehnoloških kapaciteta na regionalnom, nacionalnom i lokalnom nivou radi sprovođenja politike i aktivnosti za ponovnu upotrebu i reciklažu otpada; obezbeđivanje informacija, tehnika i prikladnih instrumenata politike za podsticanje i operacionalizaciju šema ponovne upotrebe i reciklaže otpada; stimulisavanje industrijskog razvoja koji će prouzrokovati minimalne negativne uticaje na atmosferu kroz povećanje efikasnosti u procesu proizvodnje i potrošnje po pitanju korišćenja prirodnih resursa i sirovina i razvoj nezagađujućih i za sredinu zdravih tehnologija (razvoj tehnologija, proizvoda i procesa koji su bezbedni, manje zagađuju i efikasnije koriste sve resurse i sirovine, uklju-

čujući i energiju i podsticanje efikasnog korišćenja sirovina i resursa, uzimajući u obzir vek trajanja proizvoda, u nameri da se ostvari ekonomičnije korišćenje resursa sa što manje proizvedenog otpada).

Strategijom je takođe bilo predviđeno donošenje propisa za podsticanje korišćenja energije iz obnovljivih izvora (poreske olakšice, podsticajne cene električne energije iz obnovljivih izvora i dr) i povećanje obima korišćenja obnovljivih izvora energije.

izdani podzemnih voda i skladištenje kada je ima dovoljno.

Istraživanje u okviru projekta „Zeleni inkubator“ sprovedeno je u saradnji sa lokalnim akterima i stručnjacima u oblastima cirkularne ekonomije i upravljanja otpadom. U istraživanju je dat prikaz socio-ekonomskog i pravno-institucionalnog konteksta, analiza sistema upravljanja industrijskim i komercijalnim otpadom i analiza sistema upravljanja komunalnim otpadom za opštinu Bečeju.

Javnost nema podataka o sprovođenju bilo kojih aktivnosti iz strategije, a nisu bili definisani ni rokovi kada bi one trebalo da budu ispunjene.

Evaluacija eventualno sprovedenih aktivnosti i ispunjenosti ciljeva iz strategije nije dostupna javnosti opštine Bečeju.

U vezi sa već isteklom strategijom, ali i drugim pravnim propisima na lokalnom i nacionalnom nivou, donet je Lokalni akcioni plan adaptacije na izmenjene klimatske uslove sa analizom ranjivosti (za period 2019-2040. godine). Neke od planiranih aktivnosti i mera koje su ovim planom predviđene su: prečišćavanje i ponovna upotreba otpadnih voda, kojima će se očuvati raspoložive zalihе vode, smanjenje upotrebe pitke vode za industrijsko hlađenje i u druge svrhe, unapređenje efikasnosti navodnjavanja, prihranjivanje izdani voda prečišćenim otpadnim vodama, obnavljanje podzemnih voda – obnavljanje rezervi putem kontrole preteranog iscrpljivanja

U studiji „Polazne osnove za tranziciju ka cirkularnoj ekonomiji u Bečeju“ navodi se da je analizirana aktuelna situacija vezana za pravno-institucionalno polje i sačinjena ekspertna analiza sistema upravljanja industrijskim, komercijalnim i komunalnim otpadom.

Kada je u pitanju industrijski i komercijalni otpad, najznačajniji zaključci su: postojeći sistem upravljanja reciklabilnim industrijskim i komercijalnim otpadom koji ima pozitivnu vrednost na tržištu omogućava u značajnoj meri primenu cirkularne ekonomije u poslovanju privrednih subjekata na teritoriji opštine Bečeju, otpad koji se može iskoristiti za dobijanje energije ili ima negativnu vrednost se u značajnoj meri odlaže na deponiju da bi se izbegli troškovi transporta i tretmana, sakupljanje i tretman opasnog otpada otežano je i skupo usled nepostojanja postrojenja za tretman opasnog otpada u Srbiji.

D.M. i R.R.

ISTOVAR MULJA KOD MEDENJAČE

U lavirintu nadležnosti

PRE pola godine desilo se pomor riba u Mrtvoj Tisi kod Medenjače u Bečeju, a nešto kasnije uočeno je da je građevinska mašina, steklo se utisak sa snimka koji je objavljen na društvenoj mreži, istovarala mulj na obali Mrtve Tise.

Redakcija Bečejskog mozaika uputila je tada pitanja u vezi sa oba slučaja nadležnoj opštinskoj inspekciji, ali ti slučajevi i danas nisu dobili epilog.

U pisanom odgovoru o pomoru ribe u Mrtvoj Tisi kod Medenjače šefica Odseka za inspekcijски nadzor u opštini Bečeju Ljubica Krunic krajem maja meseca navela je da, „uzimajući u obzir zaštitu javnog interesa, zakonska pravila kojima se uređuje inspekcijски nadzor i ovlašćenja inspektora, obavestili smo i telefonskim putem razgovarali smo sa nadležnim pokrajinskim inspekcijama, u skladu sa odredbama člana 11. odnosno člana 30. stav 2 Zakona o inspekcijском nadzoru (‘Službeni glasnik RS’ br. 36/2015 i 44/2018), dostavili smo im Predstavku sa zahtevom da izvršimo zajednički inspekcijски nadzor nad korišćenjem obale i vodenog prostora Mrtve Tise u Bečeju. Nadležni pokrajinski inspektori (za ribarstvo i industrijska postrojenja) su dana 16.5.2022. godine u 14:04 časova zajedno sa opštinskim inspektorom zaštite životne sredine izašli na teren i tom prilikom su utvrdili da nadležnosti opštinskog inspektora zaštite životne sredine nema sa teritorije opštine Bečeju i da su u pitanju najverovatnije nepovoljni klimatski uslovi, visoke temperature za ovaj period godine i nizak nivo vodostaja. Kako se površina Mrtve Tise nalazi i na teritoriji opštine Novi Bečeju, obzirom da se ta strana obale Mrtve Tise – Medenjače nalazi na teritoriji opštine Novi Bečeju i nalazi se u srednje-banatskom okrugu, gde ovaj organ nema nadležnosti, pokrajinska inspekcija je obišla i tu stranu obale, a o zapažanjima nadležne inspekcije bićemo

naknadno obavestiti“.

O tome da li su nadležni u opštini Bečeju obavestili o zapažanjima nadležne inspekcije, javnost u opštini Bečeju do decembra meseca nije obavestena.

O istovaru, verovatno mulja, na obali Mrtve Tise, Krunic je 26. maja saopštila: „Dana 24.05.2022. godine, odmah nakon obavestjenja izašlo se na teren vezano za istovar na obali Mrtve Tise i tom prilikom sačinjene su fotografije i video zapis koji smo kao informaciju prosledili nadležnoj republičkoj inspekciji zaštite životne sredine“. Upitana da li je nadležna republička inspekcija zaštite životne sredine dostavila podatke opštinskoj inspekciji o tome šta je ustanovila, Krunic navela da je „informacija prosledena šefu za koordinaciju poverenih poslova-sektoru za nadzor i preventivno delovanje u životnoj sredini – Odeljenje za poverene poslove sa sedištem u Kikindi koji je inspektorcu životne sredine telefonskim putem obavestio i uputio ka Vodama Vojvodine. Kako je izmuljavanje i svi radovi koji su rađeni u potpunosti se nalaze na katastarskim parcelama vodoprivrede, uputili smo fotografije i video materijal i vodnoj inspekciji. Do danas nemamo nikakvih dostavljenih podataka“.

Redakcija Bečejskog mozaika je krajem maja uputila pitanja o istovaru na obali Mrtve Tise u Medenjači JVP Vode Vojvodine i vodnoj inspekciji Pokrajinskog sekretarijata za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo.

Iz JVP Vode Vojvodine kontaktiran je novinar i rečeno mu je da je za ovaj slučaj nadležna vodna inspekcija Pokrajinskog sekretarijata za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo. Međutim, iz nadležnog pokrajinskog sekretarijata i šest meseci kasnije nisu dobijeni odgovori na pisana, a potom i telefonom postavljena pitanja novinara.

B.M.

„Odgovorno rukovanje otpadom je mogućnost – ne problem“ (II deo), specijalni je dodatak Bečejskog mozaika, broj 862, objavljen 16. decembra 2022. godine. • Urednik: Vladan Filipčev. • Izdavač: Mozaik d.o.o. • Štampa: D.o.o. Magyar Szo kft. OJ Štamparija Forum Novi Sad.